

Päiväys
26.01.2024

Diaarinumero
21523/03.04.04.04.20/2021

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

26.01.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **02.02.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 26.01.2024 nro 89/2024, valitus vesitalousasiassa, Lohjanjärven säännöstelyn lupamääräysten tarkistaminen, Lohja, Raasepori ja Vihti.

Muutoksenhakija ja luvan hakija

Koskienergia Koskivoima Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **26.01.2024 – 04.03.2024**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **04.03.2024**.

Datum

26.01.2024

Diarienummer

21523/03.04.04.04.20/2021

OFFENTLIG KUNGÖRELSE

Vasa förvaltningsdomstols beslut i ett besvärssärende enligt vattenlagen

Dagen då kungörelsen har publicerats på Vasa förvaltningsdomstols webbplats

26.01.2024

Dagen för delfående av beslutet

Enligt 62 a § 3 momentet i förvaltningslagen anses delfäendet ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten.

Dagen för delfående av beslutet är **02.02.2024**.

Ärende

Vasa förvaltningsdomstols beslut 26.01.2024 nr 89/2024 om besvär i ett vattenhushållningsärende, kontrollering av tillståndsvillkoren för ransoneringen i Lojojärvi, Lojo, Raseborg, Vichtis.

Ändringssökande och den som ansöker om tillstånd

Koskienergia Koskivoima Oy

Hur kungörelsen och beslutet hålls offentligt tillgängliga

Denna kungörelse och beslutshandlingen hålls offentligt tillgängliga under tiden **26.01.2024 – 04.03.2024** på Vasa förvaltningsdomstols webbplats på adressen

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Anvisningar för överklagande och besvärstiden

Anvisningar för hur man överklagar finns i den del av beslutet som gäller överklagande samt i den besvärсанvisning som finns som bilaga till beslutet. Besvärstidens sista dag är **04.03.2024**.

26.01.2024

Dnro 21523/03.04.04.04.20/2021

Asia Valitus vesitalousasiassa

Muutoksenhakija ja luvan hakija

Koskienergia Koskivoima Oy

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 24.11.2021 nro 350/2021

Aluehallintovirasto on Koskienergia Koskivoima Oy:n hakemuksesta muuttanut Länsi-Suomen vesioikeuden 6.10.1989 antaman päätöksen nro 69/1989/1, jonka vesiylioikeus on 4.9.1990 antamallaan päätöksellä nro 90/38 pysyttänyt, Lohjanjärven säännöstelyä koskevaa lupaehtoa 1) ja poistanut lupaehtoon 5) toisen kappaleen.

Muilta osin Länsi-Suomen vesioikeuden päätös 6.10.1989 nro 69/1989/1 jää voimaan ja sitä on noudatettava.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetyksiä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä, muutettua lupaehtoa ja nyt aluehallintoviraston päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

Aluehallintoviraston on antanut lupamääräykset 1-5, joista lupamääräys 3 kuuluu seuraavasti:

3) Mikäli Lohjanjärven vedenkorkeuden ylärajan ylityksestä tulvakausina aiheutuu edunmenetyksiä, luvan saajan on viipymättä arvioitava ja korvattava ne asianomaisille edunmenettäjille.

Perusteluja

== =

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Lohjanjärven vedenkorkeus saa olla nykyisin kasvukauden alussa ja kevätkylvöjen aikaan korkeudessa NN+32,00 m. Säännöstelyn tarkistaminen ei nosta edellä mainittua ylärajan ylintä korkeutta. Näin ollen aluehallintovirasto on katsonut, että säännöstelyn tarkistamisella ei aiheuteta uutta korvattavaa edunmenetystä rantakiinteistöille, pelloille tai metsämaalle. = = =

Mikäli tästä hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Koskienergia Koskivoima Oy on vaatinut, että aluehallintoviraston päätöksen lupamääräys 3 poistetaan ja se korvataan toisen vesistötoimikunnan 28.6.1956 antaman päätöksen nro 8/1956 lupaehdolla 6. Kyseinen lupaehto 6 kuuluu seuraavasti: ”Anoja on velvollinen korvaamaan sen vahingon ja haitan, joka aiheutuu hankkeen toteuttamisesta. Sitä vahinkoa ja haittaa, joka on aiheutunut sellaisesta säännöstelyn ylärajan ylittämisestä, joka liittyy vedenjuoksumäärien pitämiseen kohta 1) lupaehtojen määrittämässä puitteissa, ei hakija ole velvollinen korvaamaan.” Lupaehto ei ole kumottu Länsi-Suomen vesioikeuden 6.10.1989 antamalla päätöksellä nro 69/1989/1.

Koskienergia Koskivoima Oy on perustellut vaatimuksiaan sillä, että säännöstelyluvan lupaehtoja noudatettaessa korvausvelvollisuutta ei voi tulla, ellei säännöstelyrajan ylitys johdu hakijan virheestä tai huolimattomuudesta. Säännöstelyrajat ja niitä vastaavat minimi- ja maksimijuoksutukset sekä määräykset kevätalennuksen tekemisestä on tarkkaan määrätty säännöstelyluvassa.

Koska Lohjanjärven ja Hiidenveden rannoilla on tuhansia rannanomistajia, lupamääräyksen 3 määräys edunmenetysten pakollisesta arvioimisesta aiheuttaa todennäköisesti turhia perusteettomia vaatimuksia. Vahinkoarvioiden laadinta maksaa tuhansia euroja kiinteistöä kohden, joten luvanhaltijasta riippumattomista poikkeuksellisista luonnonolosuhteista johtuvasta ylärajan pienestäkin ylityksestä seuraisi viikkojen työmäärä ja jopa kymmenien tuhansien eurojen kustannukset.

Koska ylärajan huomattavasta ylityksestä voi tulla haittoja ja edunmenetyksiä, joita lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja joista luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, ja jos asiasta ei sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut luvan hakijan valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Lohjan kaupungissa, Raaseporin kaupungissa ja Vihdin kunnassa.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä liikenne ja infrastruktuuri vastuualueelle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Lohjan kaupungille, Lohjan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, Raaseporin kaupungille, Raaseporin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, Vihdin kunnalle ja Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen luvan hakijan valituksesta. Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen valituksesta.

Lohjan kaupunkisuunnittelulautakunnan lupajaosto Lohjan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena on antanut vastineen asiassa.

Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on ilmoittanut, että se ei anna vastinetta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 4.5.2022 todennut lausuntonaan, että aluehallintovirastolla ei ole lisättävää siihen, mitä valituksenalaisen päätöksen ratkaisussa ja sen perusteluissa on sanottu.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, hallinto-oikeuden uudistettua pyynnön saada asiassa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n mukainen lausunto, on 25.5.2022 todennut lausuntonaan, että valituksenalaisessa päätöksessä on tarkistettu Lohjanjärven säännöstelyn lupamääräyksiä muun muassa siten, että säännöstelyn yläraja nousee sekä kevättalvella ja keväällä että loppukesästä ja alkusyksystä. Pakollinen kevätalennus poistuu ja syysalennus loivenee. Muutos auttaa varautumaan muun muassa ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, mutta samalla se voi pienentää sitä aikaa, jolloin pitäisi varautua säiden ääri-ilmiöihin kuten äkillisiin rankkasateisiin. Säännöstelyn tarkistamisen noudattaminen vaatii tietynlaisina vesivuosina hakijalta enemmän kuin nykyinen lainvoimainen säännöstelylupa. Mikäli tarkistettu säännöstelylupa saa lainvoiman, olisi pystyttävä erottamaan, onko kyseessä hakijan virhe, huolimattomuus tai muu syy vai toisen vesistötoimikunnan 28.6.1956 antaman päätöksen nro 8/1956 lupaehdon 6 mukainen tilanne, jossa ylärajan ylitystä ei todella olisi voitu estää riittäväillä ennakoivilla toimenpiteillä. Näistä edellä mainituista tilanteista, Lohjanjärven valuma-alueen ominaisuuksista sekä järven käyttäytymisestä tulvan aikana paras tietämys on hakijalla.

Hakijan ennakoiva käsitys turhista perusteettomista vaatimuksista sekä niiden työmäärästä ja kustannuksista on liioiteltu. Lohjanjärveä on säännöstelty kauan (ensimmäinen päätös vuonna 1929) ja maankäyttö on muotoutunut säännöstelyn ehdoilla. Pienillä ja lyhytaikaisilla ylärajan ylityksillä edunmenetyksiä tuskin aiheutuu.

Lupamääräys 3 ei poissulje vesilain (587/2011) 13 luvun 8 §:n käyttömahdollisuutta ennakoimattoman edunmenetyksen osalta, mutta kyseistä vesilain kohtaa ei tulisi käyttää lainvoimaisen vesitalousluvan tarkistamisesta mahdollisesti aiheutuviin edunmenetyksiin, jotka hakija on

velvollinen korvaamaan. Näin ollen aluehallintovirasto on katsonut tarpeelliseksi lisätä päätökseen lupamääräyksen 3.

Koskienergia Koskivoima Oy on vastaselityksessään kiistänyt aluehallintoviraston väitteen siitä, että uusi lupa vaatii hakijalta enemmän kuin nykyinen lupa. Säännöstelyn suunnittelu ja juoksutuksiin varautuminen tehdään aina voimassa olevien lupaehtojen mukaisesti. Uusi lupa vaatii turhia ja kalliita vahinkoarvioita pienestäkin ylärajan ylityksestä, vaikka hakija olisi noudattanut juoksutuslupaehtoja. Sekä uuden että nykyisen luvan noudattaminen vaatii yhtä paljon juoksutusten ennakkointia muun muassa kevättulvaan varautumista lumen määrän ja vesiarvon perusteella. Lohjanjärven yläraja on ylittynyt poikkeuksellisten ennalta arvaamattomien sateiden jälkeen ja tulee tulevaisuudessakin ylittymään. Uusi lupaehto voisi ohjata pitämään vedenpintaa ikään kuin varalta nykyistä alempana turhien vahingonkorvausvaatimusten välttämiseksi. Sekään ei estäisi kaatosateiden jälkeisiä ylärajan ylityksiä. Rantapeltojen ja kiinteistöjen omistajat ovat tietoisia tästä, mutta siitä huolimatta ylärajan ylitysten sattuessa hakijaan otetaan turhaan yhteyttä tavoitteena saada vahingonkorvauksia.

Vesistötoimikunnan 28.6.1956 antaman päätöksen nro 8/1956 lupaehdon 6 voimassaoloaikana ei ole todettu kertaakaan, että ylärajan ylitys olisi johtunut hakijan virheestä tai huolimattomuudesta. *Koskienergia Koskivoima Oy* on todennut, että hakija on jäävi ottamaan kantaa siihen, onko ylärajan ylitys johtunut hakijan virheestä, huolimattomuudesta tai muusta syystä vai toisen vesistötoimikunnan 28.6.1956 antaman päätöksen nro 8/1956 lupaehdon 6 mukaisesta tilanteesta, jossa ylärajan ylitystä ei olisi voitu estää riittäväillä ennakoivilla toimenpiteillä. Vahinkoarvion laadinta- ja korvausvelvollisuuden tulkinta kuuluu vesilain valvojalle.

Edunmenetyksiä tuskin aiheutuu, mutta lupamääräyksen 3 mukaan hakijan tulisi silti laatia vahinkoarvio, jos joku väittää, että edunmenetyksiä on tullut. Aluehallintoviraston näkemys hakijan liioittelemista perusteettomista vaatimuksista ei perustu mihinkään.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus valituksen enemmälti hyläten kumooa aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksen 3.

Perustelut

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Lohjanjärven säännöstelyä hoidetaan Mustionkosken voimalaitokselta, jonka omistusoikeus lupineen ja velvoitteineen on siirtynyt *Koskienergia Koskivoima Oy*:lle vuonna 2012.

Koskienergia Koskivoima Oy on hakenut muutosta voimassa olevan säännöstelyluvan lupaehtona 1) olevaan padotus- ja juoksutussääntöön sekä lupaehtoon 5) toisen kappaleen kumoamista.

Lupaehtoon 1 on haettu muutosta säännöstelyn ylärajan osalta siten, että pakollisesta kalenteripäivämääriin sidotusta kevätalennuksesta luovutaan ja loppukesän ylärajan laskua loivennetaan. Lupaehtoa 1 on valituksenalaisella päätöksellä muutettu hakemuksen mukaisesti. Kevätalennuksen tekeminen aloitetaan kalenteripäivämäärien sijaan ennusteiden mukaan ja ohjeellinen kevätalennuksen tavoitekorkeus on sidottu lumen vesi-arvoon. Kevätalennuksen aikana tilannetta seurataan ja tavoitekorkeutta tarkennetaan siten, että tavoitekorkeus saavutetaan ennen kevättulvaa.

Luvan haltija on esittänyt hakemuksensa perusteluissa, että kalenteriin sidottujen lupamääräysten muuttamisella on mahdollista tasoittaa virtaamavaihteluita Mustionjoessa sekä turvata paremmin Lohjanjärven virkistyskäytön kannalta sopivat vedenkorkeudet. Nykyiset säännöstelymääräykset ovat liian tiukkoja ja aiheuttavat turhia ohijuoksuksia sekä peltojen vettymistä eivätkä mahdollista kaikissa vesitilanteissa järkevää säännöstelyä. Turhiin ohijuoksuksiin joudutaan, kun altaan vedenpinta täytyy säännöstelyluvan mukaan laskea vesitilanteesta riippumatta. Lupaehtojen tarkistusesityksen mukaan juoksutukset määräytyvät paremmin vesitilanteen ja ennusteen mukaan.

Hallinto-oikeus toteaa, että lupamääräys 3 on sisällöltään ristiriitainen toisen vesistötoimikunnan 28.6.1956 antaman päätöksen nro 8/1956 lupaehtoon 6 kanssa. Lupamääräyksessä 3 luvan saaja on määrätty korvaamaan ylärajan ylityksestä aiheutunut edunmenetyks, kun taas päätöksen 28.6.1956 lupaehtoon 6 mukaan hakija ei ole velvollinen korvaamaan säännöstelyn ylärajan ylittämistä aiheutuvaa haittaa, kun toimitaan lupaehtoon 1 (padotus ja juoksutussääntö) mukaisesti. Lupaehtoa 6 ei ole käsitelty valituksenalaisessa päätöksessä ja se on edelleen voimassa.

Hallinto-oikeus toteaa, että aluehallintovirasto ei ole valituksenalaisessa päätöksessään perustellut lupamääräyksen 3 antamista hallintolain 45 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla. Valituksesta antamassaan lausunnossa aluehallintovirasto on perustellut lupamääräystä 3 toteamalla, että lupamääräys 3 ei poissulje vesilain 13 luvun 8 §:n käyttömahdollisuutta ennakoimattoman edunmenetyksen osalta, mutta kyseistä vesilain kohtaa ei tulisi käyttää lainvoimaisen vesitalousluvan tarkistamisesta mahdollisesti aiheutuviin edunmenetyksiin, jotka hakija on velvollinen korvaamaan. Lisäksi aluehallintovirasto on lausunnossaan todennut, että luvanhakijalla on paras tietämys Lohjanjärven valuma-alueen ominaisuuksista ja järven käyttäytymisestä sekä siitä, onko kyseessä hakijan virhe, huolimattomuus tai muu syy vai toisen vesistötoimikunnan 28.6.1956 antaman päätöksen nro 8/1956 lupaehtoon 6 mukainen tilanne, jossa ylärajan ylitystä ei todella olisi voitu estää riittäväillä ennakoivilla toimenpiteillä. Aluehallintovirasto on lausunnossaan katsonut, että mikäli tarkistettu säännöstelylupa saa lainvoiman, olisi pystyttävä erottamaan, onko kyseessä hakijan virhe, huolimattomuus tai muu syy vai toisen vesistötoimikunnan päätöksen nro 8/1956 lupaehtoon 6

mukainen tilanne. Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksessä 3 ei ole sellaista mainintaa, että korvausvelvollisuus syntyisi ainoastaan luvanhaltijan virheestä tai huolimattomuudesta johtuvasta ylärajan ylityksestä.

Ennakoimattomilla edunmenetyksillä tarkoitetaan edunmenetyksiä, joita ei lupapäätöstä tehtäessä ole otettu huomioon tai joista ei tuolloin ole ollut tietoa. Hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintoviraston päätöksen lupamääräyksessä 3 on määrätty sellaisten edunmenetysten korvaamisesta, jotka ovat luonteeltaan ennakoimattomia edunmenetyksiä. Lupamääräys 3 on ristiriidassa sen kanssa, että aluehallintoviraston päätöksessä on todettu, että hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä ja ennakoimattomien edunmenetysten varalta aluehallintoviraston päätöksessä on annettu ohjaus. Hallinto-oikeus toteaa, että vesilain mukaan luvanhaltijan ei kuulu itse ratkaista ennakoimattomista edunmenetyksistä johtuvaa korvausvelvollisuuttaan eikä arvioida oman toimintansa huolellisuutta niihin liittyen. Vesilain 13 luvun 8 §:n mukaan lupaviranomaisessa voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella korvausta edunmenetyksestä, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu. Saman luvun 13 §:n 1 momentin mukaan asianosaiset saavat sopia korvauksen suorittamisesta ja määrästä sekä muistakin korvausta koskevista seikoista. Näin ollen luvan antamisen jälkeen syntyneiden ennakoimattomien vahinkojen korvaamista voidaan vaatia hakemuksella aluehallintovirastossa, jos niistä ei sovita.

Edellä olevan perusteella aluehallintoviraston lupamääräys 3 on kumottava.

Valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksen 3 korvaaminen toisen vesistötoimikunnan 28.6.1956 antaman päätöksen nro 8/1956 lupaehdolla 6 ei ole tarpeen, koska kyseinen lupaehto 6 on edelleen voimassa. Näin ollen valitus on tältä osin hylätty.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Lohjan ja Raaseporin kaupunginhallitusten sekä Vihdin kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **4.3.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Raija Uusi-Niemi ja Päivi Kentala sekä tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Susanna Lähetkangas. Asian on esitellyt Päivi Kentala.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta	Koskienergia Koskivoima Oy
Jäljennös maksutta	Lohjan kaupunginhallitus
	Lohjan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen/Lohjan kaupunkisuunnittelulautakunnan lupajaosto
	Raaseporin kaupunginhallitus
	Raaseporin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
	Vihdin kunnanhallitus
	Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
	Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat
	Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Liikenne ja infrastruktuuri
	Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Kalatalousviranomainen
	Etelä-Suomen aluehallintovirasto/ Ympäristölupavastuualue
	Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
 Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
 Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
 Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
  - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
  - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
  - vaatimusten perustelut
  - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>